

Ullrich Junker

Epitafia na murach kościoła katolickiego pw. Świętych Erazma i Pankracego w Jeleniej Górze

Opracowany
im Aug. 2008
Ullrich Junker
Mörikestr.16
D 88285 Bodnegg
Tłumaczył Henryk Dąbkiewicz

Przedmowa

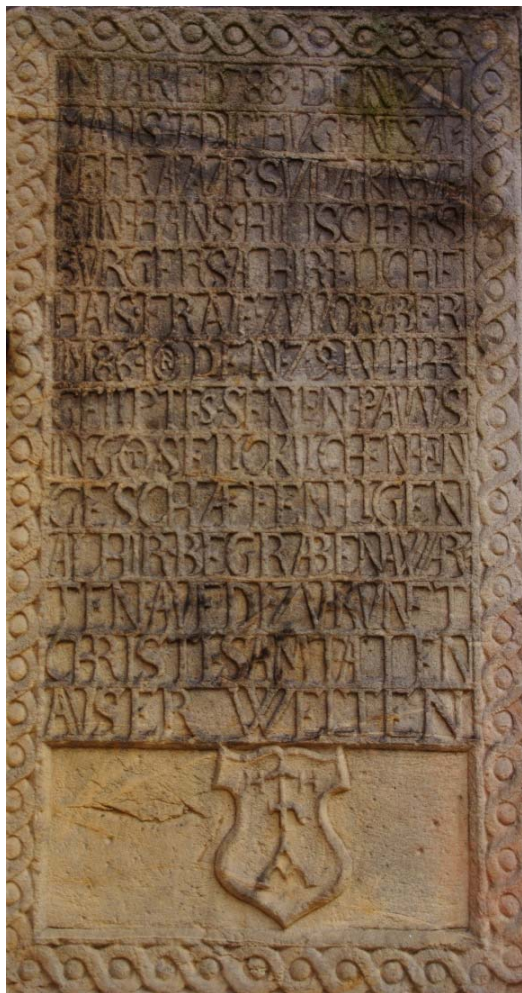
Epitafia w kościele katolickim p.w. św. Pankracego i Erazma są ważnym świadectwem historii miasta Jelenia Góra. Wiele z tych starych kamieni pamiątkowych ma ponad 3 i pół wieku, niektóre nawet ponad 400 lat. I tak możemy się cieszyć, że prawie wszystkie teksty są nadal czytelne, nawet jeśli wymaga to dużego wysiłku.

Ta transkrypcja może pomóc zatrzymać się przy epitafiach, podziwiać te kamienne rzeźby i dowiedzieć się czegoś o ludziach, którzy mają być upamiętnieni

im August 2008

Ullrich Junker
Mörikestr. 16
D 88285 Bodnegg

Epitafium 1

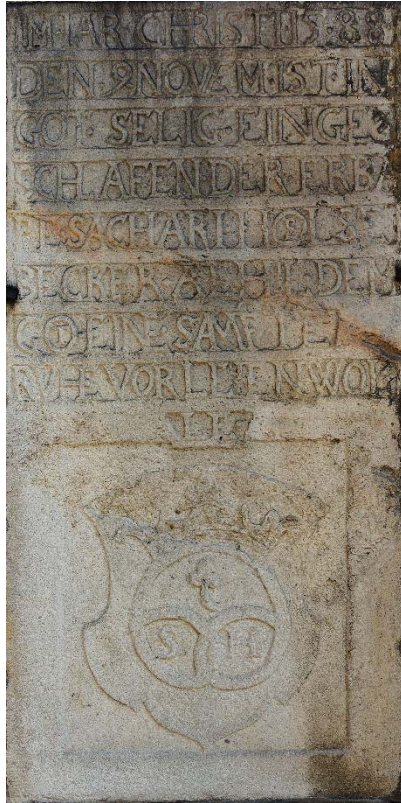
Roku 1588 21 maja zasnęła
Cnotliwa w Bogu
Niewiasta Ursula
Knauer, małżonka
tutejszego mieszczanina
Hansa Hilischera
ale przedtem w (15)86
Roku 29 czerwca,
Zasnuł w Bogu
lej ukochany synek Paulus.
Leżą tutaj pogrzebani.
Czekają na powrót
Chrystusa, razem ze
Wszystkimi wybranymi

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wklęsłymi literami. Poniżej napisu znajduje się znak firmowy Hilschera.

Lokalizacja:

Po zachodniej stronie kościoła, na lewo od wejścia do jego południowej nawy. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana cementem w ścianę kościoła. Hilscherowie należeli do starych i zamożnych rodzin mieszczzańskich Jeleniej Góry. Około 1480 roku burmistrzem miasta był Georg Hilscher. Inny przedstawiciel rodu, Hans Hilscher, był mistrzem ciesielskim w XVI wieku. Hans Hilscher był prawdopodobnie kupcem.

Epitafium 2

Roku Pańskiego
1588, dnia 9 Listopada,
zasnął w Panu czcigodny

Sacharias Hoelsc.

Tutejszy piekarz,
któremu Bóg niech da
spokojny odpoczynek

L E

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wklęsłymi literami. Poniżej inskrypcji znajduje się znak firmowy Sachariego Hölse (Hoelse) – z wizerunkiem precla z koroną w herbie – znak jego zawodu. Na dwóch dolnych polach precli litery S i H oznaczane są jako pierwsze litery imienia i nazwiska zmarłego, w górnym polu koniczynka lub gałązka z trzema żółędziami.

Lokalizacja:

Po zachodniej stronie kościoła, na lewo od wejścia do jego południowej nawy. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana w ścianę kościoła za pomocą cementu, dodatkowo przymocowana dwoma metalowymi zaciskami w połowie wysokości płyty. Zacharias (Sachari) Hölse należał do rodziny rzemieślników, piekarzy, którzy przez kilka wieków zajmowali się produkcją ciast dla miasta. Jego następcą, również Sachari (z inną pisownią) Hülse, został wymieniony w

1633 roku przez kronikarza Hensela jako pan miasta, inny piekarz o podobnym imieniu Hilse, pojawia się w 1813 roku w Kronice Vogtsa.

Epitafium 3

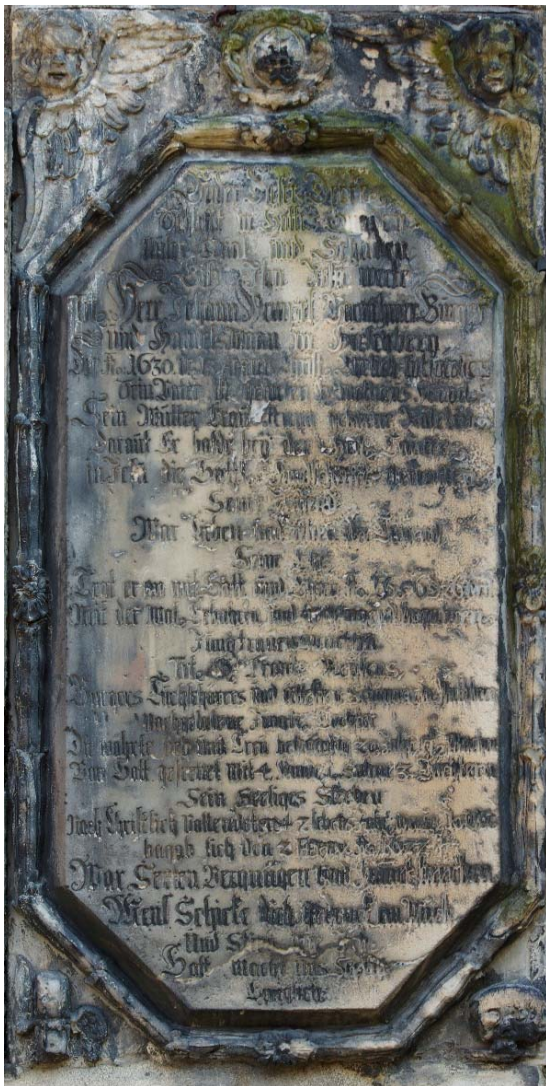

W roku 1572 dnia 2 września zasnął Im
w Bogu czcigodny Elias Hilischer
A po nim, w (15)89 roku,
dnia 19 czerwca
czcigodny Georg Hilischer.
Bracia leżą tutaj pochowani,
Czekają na powrót Chrystusa,
razem ze wszystkimi wybranymi

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wklęsłymi literami. Poniżej napisu znajduje się
pośrodku para płóciennych nożyczek, a po lewej i prawej inicjały **E**[lias] **H**[(ilischer)] i **G**[eorg] **H**[(ilischer)]
Lokalizacja:

Po zachodniej stronie kościoła, na prawo od wejścia do jego południowej nawy. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana cementem w ścianę kościoła. Bracia Hilischerowie: Elias i Georg, byli prawdopodobnie rodziną kupiecką, która należała do rodziny Hilscherów, ale z inną pisownią nazwiska.

Epitafium 4

Napis wyryty jest minuskułą, wypukłymi literami.

Pod tą pokrywą
Śpi w Boskim miłosierdziu,
Poza cierpieniem i szkodą,
A ż go Jezus obudzi,
Tito: Pan Johann Hempel, dostojny
mieszczanin i kupiec w Jeleniej Górze,
który w roku 1630 dnia 13 kwietnia
urodził się po chrześcijańsku.
Jego ojcem był Pan Matthaues Hempel,
Jego matki! Pani Anna z domu Rasel.
Wkrótce potem przy Świętym Chrzcie
cieszył się boskim dzieciństwem
w Jezusie.

Jego młodość
Była miłością i ćwiczeniem cnoty.
Swoje małżeństwo
Zawarł po Bożemu i godnie 26 ...
1656 roku
Ze czcigodną i nadzwyczaj cnotliwą
Panną Marthą
Tit: H. Franza Reysena,
pozostawioną panną córką
Mieszczanina, postrzygacza sukna
i starszego ławnika w Jeleniej Górze.
Trwała oni w miłości i wierności
20 lat i kilka tygodni.

Pobłogosławieni przez Boga 4 dzieci, 1 synem i 3 córkami
Jego błogosławiony po chrześcijańsku zgon
nastąpił 2 lutego 1677 roku.
Po ukończonym 42 roku życia, bez 10 tygodni,
Był radością dla ducha i dziedzictwem nieba.
Człowieku przygotuj się, pomyśl
o mnie i umrzyj jak ja,
Niech Bóg nas wiecznie
Błogosławi.

Lokalizacja:

Po zachodniej stronie kościoła, na prawo od wejścia do jego południowej nawy. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana cementem w ścianę kościoła. Nad tekstem znajduje się znak firmowy Hempla, flankowany przez skrzydlate głowy aniołów. Tekst - w prostokącie obciętych stron, posiada ozdobne obramowanie.

Epitafium 5

Praetorque Civitatis Patriae factus
Conjugem duxit
Friedeberg. Annam Theresiam Virginem Filiam
Viri Nobilis ac Docti Domini Georgii Wilhelmi
Emrici Consulis hujatis longe meritissimi.
Ast nimis mature Die XXII. Aug. Ao MDCCXXX
Aetatis XXX. Coniugii I.
Deo rerum et dierum Distributore O. M. ita disponente,
Apoplexia tactus in Coelum abreptus est,
Relicta in Terris Vitae suae bene actae Memoria
Nunquam inter moritura.
Tu, hospes quisquis es, noli Defuncto male —
Dicere, nescit Dormiens respondere.
Memor esto
Obitus, Sortis, Mortis.
Abi et vale.

Napis wyryty jest minuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej (w jej zachodnim narożniku). Wieloczęściowy, trzyczęściowy grobowiec z owalną płytą z piaskowca, tekst mocno zwietrzały. Płyta pierwotnie flankowana była przez dwa anioły (zachował się jeden anioł) Nad płytą znajduje się czaszka otoczona wieńcem, nad nią figura świętego. Pod płytą znajduje się kobieca postać oparta o trumnę. Ledwo czytelna inskrypcja informuje jedynie, że grobowiec poświęcony był patrycjuszowi z Jeleniej Góry, który w 1730 roku ożenił się z Anną Teresą Ermrich, córką burmistrza Jeleniej Góry w latach 1723-1742.

Epitafium 6

Dnia 24 maja 1581 roku
zasnął w Bogu Gedeon
Kochany synek Pana
Salomona Fischera,
Tutejszego mieszczanina
i rajcy.

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej, na zachód od ściany kaplicy. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana w ścianę kościoła za pomocą przymocowanych cementowych i metalowych haków. Nad tekstem znajduje się wizerunek zmarłego chłopca, a po jego lewej stronie herb rodowy (ryba, a nad nim sześcioramienna gwiazda).

Od średniowiecza aż do XIX wieku kupiec i patrycjuszowska rodzina Fischerów posiadała gospodarstwo rolne i posiadłość w pobliżu dzisiejszego Wzgórza Partyzanckiego - które nosiło swoją nazwę na cześć właściciela Fischerberga. Salomon Fischer (1544-1616) był cenionym rajcą, który w 1596 roku uzyskał od miasta upoważnienie do zakupu zakładu gospodarczego w Hartau. W swoim zapisie zarządził zapis na rzecz ubogich, z którego wypłacono pewne kwoty.

Epitafium 7

DIGNITATE DOCTRINA
ET VIRTUTE ORNATISS:
VIR DN. M. PANCRATIVS
KRETSCHMERVS, DVM PA=
TRIAE LABORANTI FIDELITER
OPERAM NAVAT EHEV, PES=
TE CORRIPITVR, ET CVM
LVCTV BONORVM OMNI=
VM E VITA MIGRAT ANNO
CHRIS. M.DC.XXV OCTOBR.
DIE XXII MVNERIS SENATO
RII XXXXV. GESTI CONSV=
LATVS XX. AETATIS LXXVIII.

PROV. 10:
DAS GEDECHTNIS DER GERECHTEN
BLEIBET IM SEHGEN, ABER DER GOTT
LOSEN NAMEN WIRDT VORWEHSEN

Wyróżniający się godnością, wiedzą i cnotami pan Pankracy Kretschmer, ponieważ wiernie służył ojczyźnie, pada ofiarą zarazy i umiera, ku żalowi wszystkich dobrych ludzi, 22 października 1625 roku. 45 lat był rajcą, 20 lat burmistrzem, miał 78 lat

Księga Przysłów Salomona. 10
Pamięć o sprawiedliwych trwa w błogosławieństwie, ale bezbożne imię upadnie.

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej, na wschód od ściany kaplicy. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana w mur kościoła. Nad tekstem znajduje się czaszka i dwie skrzyżowane kości. W dolnej części tekstu, w owalu,

herb (silnie wyblakły): w tarczy pole szachowe, nad którym w prawo skierowana jest heraldycznie półfigura jelenia; Nad tarczą znajduje się hełm z pokrowcami na hełmy i pół jelenia jako ozdoba hełmu.
 Pankratus Kretschmer, urodzony w 1547 r. w Cunnersdorfie, zmarł w 1625 r. w Jeleniej Górze, studiował teologię m.in. w Goldbergu i w Lipsku. W latach 1605-1625 był burmistrzem Jeleniej Góry. Pochodził z bogatej i starej rodziny patrycjuszy Jeleniej Góry.

Epitafium 8

1656IBAR...
 EIT.. ... MIS
 KOMB DIE SOL....
 NET WER DEN
 CANTIC

22 czerwca 1656 roku, urodziła się ukochana córeczka Pana Balthasara Huebnera, tutejszego mieszczanina. I 20 czerwca 1658 roku, została do Pana wezwana, w wieku 2 lat bez 1 dnia D. Q. Q

D. Q. Q = niech Bóg się zlituje nad nią,- standardowy czasownik gnaden, znaczy tyle, co być litościwym, łaskawym.

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.
 Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej, na wschód od ściany kaplicy. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana w ścianę kościoła, z przedstawieniem stojącego dziecka w sukience, korona nad głową dziecka. Szczyt flankowany jest zdobieniami. Nad tabliczką znajduje się owalny (ledwo czytelny) tekst. Pod tabliczką znajduje się tekst podstawowy. Balthaser Hübner był bogatym kupcem z Jeleniej Góry, który żył w XVII wieku. W 1658 roku został założycielem Kaufmanns-Societät.

Epitafium 9

26 GRUDNIA 1594 ROKU,
ZASNEŁA W BO-
GU, MARTHA, UKOCHANA
CÓRECZKA CZCI-
GODNEGO JACOBA
BERTERMANA

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej, na wschód od ściany kaplicy, przy drzwiach wejściowych do kotłowni.

Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie mocowana w ścianie kościoła za pomocą haków cementowych i metalowych.

Tablica przedstawia postać dziecka w sukience, cała postać otoczona jest tekstem. Jacob Bertermann był bogatym kupcem z Jeleniej Góry, który żył na przełomie XVI i XVII wieku.

Epitafium 10

5 CZERWCA 1590 ROKU,
ZOSTAŁA NIESPO-
DZIEWANIE, ŻAŁOŚNIE PRZEZ
ZWIERZĘ ZABITA - MARIA -
UKOCHANA CÓRECZKA
JAKOBA BERTERMANA,
MIAŁA 6 LAT. NIECH
BÓG BĘDZIE DLA NIEJ
LITOŚCIWY.
D. G. G.

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej, na wschód od ściany kaplicy, przy drzwiach wejściowych do kotłowni, obok wspomnianej wyżej płyty. Prostokątna płyta z piaskowca z zaokrągloną górną częścią, obecnie wmurowana cementem w ścianę kościoła. Tablica przedstawia postać kobiecą w osobie malucha, cała postać otoczona jest dwoma rzędami tekstu. Jacob Bertermann był bogatym kupcem z Jeleniej Góry, który żył na przełomie XVI i XVII wieku.

Epitafium 11

18 GRUDNIA 1621 ROKU, PO SZEŚCIOTYGO-
DNIOWYM POŁOGU ZESZŁA Z TEGO ŚWIA-
TA CZCIGODNA I CNOTLIWA PANI ANNA,
MAŁŻONKA PANA JOHANNA HILPHARDTA,
W WIEKU 17 LAT I 34 TYGODNI. BYŁA
ZAMĘŻNA 1 ROK I 27 TYGODNI. NIECH
BÓG BĘDZIE DLA NIEJ LITOŚCIWY.

*Brakujące informacje zostały zaczerpnięte z Księgi
Umarłych.*

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej, na wschód od ściany kaplicy, przy drzwiach wejściowych do kotłowni.

Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie mocowana w ścianie kościoła za pomocą haków cementowych i metalowych.

Tabliczka przedstawia postać kobiecą w osobie malucha, a przy kapturze cała postać otoczona jest tekstem. Johann Hilphardt był kupcem z Jeleniej Góry żyjącym w XVII wieku.

Epitafium 12

B P
W ROKU 1611 27 MARCA
ZASNEŁA W BOGU W WIEKU 30 LAT
PANI WRSULA Z DOMU SCHREIBER,
UKOCHANA ŻONA
BALTHASARA PREIßA, KUŚNIERZA I MYDLA-
RZA. NASTĘPNIE 3 LISTOPADA, KONSTAN-
CJA, JEJ KOCHANA CÓRECZKA, W WIEKU
40 TYGODNI. CZEKAJĄ TUTAJ RADOSNEGO
ZMARTWYCHWSTANIA I NADEJŚCIA CHRYS-
TUSA.

JESTEM PEWIEN, ŻE ANI ŚMIERĆ, ANI
ŻYCIE, ANI ŻADNE INNE STWORZENIE NIE
ODŁĄCZY NAS OD MIŁOŚCI BOŻEJ, KTÓRA
JEST W CHRYSZTUSIE JEZUSIE, PANU NA-
SZYM. RZYM. 8

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po zewnętrznej stronie nawy południowej, na wschód od ściany kaplicy, przy drzwiach wejściowych do kotłowni. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie mocowana w ścianie kościoła za pomocą haków cementowych i metalowych. Na talerzu znajduje się postać kobieca w sukience i z kapturem, w złożonych rękach trzyma modlitewnik; obok niej stoi maluch; Cała figura otoczona jest tekstem. Nad płytą znajduje się trójkątny ornament, u szczytu którego znajduje się herb przedstawiający ptaka heraldycznego zwróconego w prawo; pod nim znak firmowy Balthasara Preiße, otoczony literami B i P, poniżej tekst główny z informacją o pochowanej osobie.

Rodzina Preiß należała do mieszczaństwa Jeleniej Góry w XVII wieku. Ich przedstawiciele byli mistrzami rzemiosła kuśnierskiego i zajmowali się wyrobem mydła.

Epitafium 13

ANNO: 1608 DZIEWIĄTEGO MAJA

BŁOGOSŁAWIONA ODSZEŁA

CATHARINA M. PANCREGO

UKOCHANA CÓRECZKA BACHA

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po południowej stronie sanktuarium, na wschód od bocznego wejścia. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana cementem w ścianę kościoła. Tablica przedstawia postać dziecka ze złożonymi rękami i w sukience, cała postać otoczona jest tekstem.

Magister Pankratius Bach był obywatelem Jeleniej Góry, żył na przełomie XVI i XVII wieku.

Epitafium 14

Tutaj spoczywa
pył i popiół,
niegdysiejszy szlachetnej szanownej
i cnotliwej pani Rossa
Kretschmer z domu Frómbberg.
Tit: Niegdysiejszego pana Baltazara
Tomasza Kretschmera,
doktora medycyny i tutejszego,
wielce zasłużonego burmistrza
ukochana małżonka,
która urodziła się
18 lutego 1647 roku.
wyszła za mąż w 1662 roku
spłodziła, czterech synów
i sześć córek, i po przeżytych
56 latach, 33 tygodniach i 3 dniach,
tę Doczesność zamieniła
na Wieczność, oczekując
ogólnego zmartwychwstania.

Napis wyryty jest minuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po południowej stronie sanktuarium. Prostokątna płyta z piaskowca, obecnie wmurowana w ścianę kościoła za pomocą przymocowanych cementowych i metalowych haków. Tekst w płycinie flankowany jest dekoracją w postaci kurtyny; W górnej części znajdują się dwie putta.

Rodzina Kretschmerów była właścicielem miejscowej winiarni. Melchor Kretschmer był założycielem Kaufmanns-Societät. Kilku przedstawicieli rodu było burmistrzami, podobnie jak wspomniany tu Balthasar Thomas Kretschmer; Urodził się w Jeleniej Górze, studiował medycynę i był lekarzem najpierw w Haynau, a następnie radnym, a od 1674 r. burmistrzem. Był także autorem prac medycznych.

Epitafium 15

W boskim spokoju leżą tutaj
szczątki pana Johanna Chistiana
Hubnera, tutejszego bardzo
łubianego mieszczanina mydlarza,
woskarza i świeczarza prześwie-
tnego starszego księstw Świdnica i Jawor
I najstarszego, tutejszego prześwie-
tnego Cechu Rzemiosł Różnych.
Jak również administratora tutejszego głównego i
parafialnego kościoła św. Erazma i Pankracego.
Jego prześwie-tno narodziny miały
miejsce w Miedziance 20 grudnia 1717 roku.
Jego ojcem był niegdysiejszy
pan Dawid Hubner tamtejszy członek Rady
i kucharz, a matką pani Rosine
z domu Taschner.
Ci jego kochani rodzice zaraz zanieśli go do
chrztu świętego, został po chrześcijańsku
wychowany i pilnie posłany do szkoły.
Gdy już dorósł, wyuczył się zawodu mydlarza.
Po okresie nauki udał się w obce kraje.
Powrócił po kilku latach i otrzymał prawa
mieszczanina i mistrza.
3 września 1743 roku poślubił
panią Rosinę Dorotheę Mockwitz z domu
Zimmer.
W tym zadowolonym małżeństwie został
ucieszony dwoma synami i dwiema córkami.
Z których jednak jeden syn i dwie córki wcześniej
zmarli jeden syn jeszcze żyje.
W swoim chrześcijaństwie był
prawym chrześcijaninem, trzymał
się wiary i czystego sumienia,
zakończył swoje życie chwalebnie
i statecznie w wieku... lat
I spoczywa w pokoju do tamtego
(sądne) dnia.

Wolna od burzy czasu spoczywa
Pani Rosine Dorothea Hubner z domu Zimmer,
Ujrzała światło dnia Roku pańskiego 1709, dnia 25
listopada.
Jej rodzicami byli niegdysiejszy
Pan Heinrich Zimmer, tutejszy mieszczanin i mistrz
straży miejskiej i pani Maria z domu Buchberger.
Ci jej rodzice obmyli ją zaraz z grzechu, przez chrzest
święty i wychowali ją w bojaźni bożej.
9 sierpnia 1732 roku poślubiła niegdysiejszego pana
Johanna Heinricha Mockwitza, mieszczanina Scabino,
i tutejszego mydlarza, z którego spłodziła 4 córki, i
jednego syna.
Z nich żyje jedna jedyna córka, w szacunku, sławie i
szczęściu.
Czworo wnuków z tejże widziała, z których dwoje już
zmarło.
Roku pańskiego 1740 dnia 21 listopada
weszła w smutny stan wdowi.
Aż się następnie zdecydowała, by ponownie wyjść za
mąż 3 września 1743 roku za Pana Johanna
Christiana Hubnera Szanownego tutejszego
mieszczanina i mydlarza, jak również woskarza i
świeczarza.
W szczęśliwym małżeństwie została
pobłogosławiona dwoma synami
i dwiema córkami, z których jednak
przeżył już tylko jeden jedyny syn.
A ponieważ dobrze się nauczyła bojaźni bożej,
zdjęła ostatecznie suknię przemijania po tym jak,
została przez Boga Roku pańskiego
1779, dnia 8 listopada przez błogosławioną
śmierć Z tego świata pozwana,
I w wieku 69 lat
Poszła do wiecznej chaty.

Pod obydwoma panelami znajduje się następujący napis:

W ranach naszego
Jezusa rany
Znaleźliśmy
odpoczynek

Napis wyryty jest minuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po południowej stronie sanktuarium. Niejednolita, prostokątna płyta kamienna, zaokrąglona u góry, pionowo podzielona na dwie części, wsparta na przypominającym trumnę postumencie, na którym znajduje się kartusz z inskrypcją teologiczną.

Hübnerowie byli zamożną rodziną mieszczańską, której członkowie – kupcy i rzemieślnicy – (jak wspomniano m.in. w inskrypcji) pełnili wiele ważnych funkcji, m.in. byli starszyzną cechową, sędziami, rajcami miejskimi i administratorami kościelnymi.

Epitafium 16

D.O.M.
Et Piæ Memoriam
Dni: Melchioris Iosephi Kretschmer J. Cri=
Hujusq: Patriæ Urbis Cervimontanæ
Consulis-Emeriti
Qui
immundum Civic Mundum
ingressus
Aō: MDCLXI die XXVIII Sept:
egressus
Aō: MDCCXII die I. Novbr.
Annos explevit multæ uonlonævæ
ætatis LI. Mens I. dier: V.
Vitam eqit
DEO
Vero Orthodoxæ Religionis Cultii
Patriæ
Consilio et in defesso Labore
Proximo
Vero et Sociali amore
Sibi
Vitâ Honesta
inde DEum
Ut gaudia cum Sanctis teneat æterna
Venerabundus Viatorpie precare.
Viduæ et liberorum Offictosius in pium Parente
Dolor et Amor
in hoc Saxo
MONUMENTUM Posterivit

D.O.M.
*Pamięci pobożnego Melchora
Josepha Kretschmera, prawnika z
wykształcenia, jego ojczyzny miasta
Hirschberg Consulis-Emeriti, który
przybył na brudny świat w 1661 roku,
zmarł 28 września
w 1712 roku, 1 listopada
Wiele lat temu 51 lat, 1 miesiąc i 5 dni
Oddał swoje życie Bogu, zawsze
działał zgodnie z prawami naszej
wiary.
Swoim pobożnym życiem
W pełni zasłużył na swoją nagrodę w
Królestwie Niebieskim,
Pobożny Ojciec wdów i dzieci
Cierpienie i miłość stworzone tutaj
Opuściły pomnik.*

Inskrypcja wyryta jest minuskułą (cyfry rzymskie majuskułą), wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Po południowej stronie sanktuarium. Czworoboczna płyta kamienna, ujęta w bogato rzeźbioną ramę i skrzydła z motywami roślinnymi. Te same motywy zamykają owal umieszczony nad tabliczką, na którym nie ma inskrypcji. Tylko połowa samej tabliczki opatrzona jest tekstem, druga część nigdy nie została opisana, prawdopodobnie była przeznaczona dla żony zmarłego lub dla jego drugiego krewnego.

Rodzina Kretschmerów należała do patrycjatu jeleniogórskiego. Wielu członków tego rodu było burmistrzami, podobnie jak wspomniany tu Melchor Joseph Kretschmer, który sprawował swój urząd od 1708 roku.

Epitafium 17

ELŻBIETA URODZIŁA SIĘ TUTAJ W ROKU 1646, DNIA 15 SIERPNIA. I ZMARŁA W ROKU 1647, DNIA 25 STYCZNIA, MAJĄC 23 TYGODNIE I JEDEN DZIEŃ. JEJ OJCEM BYŁ, WIELCE SZLACHETNY, CZCIGODNY PAN JOHANN STAKE, KRÓLEWSKI MAJOR. ZE SZWECJI DOBRZE ZAOPATRZONY, QŁÓWNY I TUTEJSZY KOMENDANT. JEJ PANIĄ MATKĄ, BYŁA WIELCE SZLACHETNA, CZCIGODNA, CNOTLIWA PANI ELŻBIETA OXEHUF..

PRZECZYTAJCIE. JEST PŁODNA WINOROŚL, Z KTÓREJ ZBIERA SIĘ SZLACHETNE GRONA, CHOROBA I ŚMIERĆ SĄ WINOOGRODNIKAM I, KTÓRZY, GDY NADEJDZIE PORA, SZYBKO I NIE ZWLEKAJĄC ZRYW AJĄ NAJPIĘKNIEJSZE GRONA I ZE SZCZEPU POGRAŻAJĄ JE DO GROBU.

TA PANIENKA BYŁA MAŁYM GRONEM PIĘKNYM I CZYSTYM ZE SZCZEPU STAMMÓW. ZANIM MINĘŁO PÓŁ ROKU, ZOSTAŁO ZERWANE I POGRAŻONE.

PRZYNIOSŁO NAM TO BÓL I CIERPIENIE. JEDNAK MUSI NAS TO POCIESZYĆ: PONIEWAŻ TY, CHRYSZUSIE, JESTEŚ WŁAŚCIWYM SZCZEPEM, ONA JEST TERAZ NIEBIAŃSKIM GRONKIEM.

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Wschodnia ściana prezbiterium. Grobowiec z piaskowca składa się z kilku części: płaskorzeźby przedstawiającej martwe dziecko leżące w łóżku w całunie i trzymane przez anioła, po lewej i prawej stronie anioła znajdują się herby pokładów dziewczynki; płaskorzeźba posiada ozdobną chrząstkę i herb ojca dziecka pośrodku; Relief znajduje się na tabliczce inskrypcyjnej.

Płyta jest grobowcem Elisabeth Stake (ur. 15.08.1646 r., zm. 25.01.1647 r.), córki szwedzkiego porucznika Johanna Palika i jego żony Elisabeth Oxehuf. Stake był tymczasowo dowódcą Jelenia Górau podczas wojny trzydziestoletniej, kiedy to miasto zajęły wojska szwedzkie.

Epitafium 18

Hic requiescit in Domino
Augustinus Loewe,
Parochus Reverendissimus
Hirschbergensis, natus in Gr: Carlowitz
die XV. m. Julii, anno MDCCCXXXI,
vita defunctus die XII. m. Novembris
anno MDCCCLXXXIII optime
meritus tum de ecclesia funditus
restauranda, tum de grege sibi
credito per viginti fere annos inter
temporum haud parvas difficultates
confirmando et conservando.

— — —
Cum apparuerit princeps pastorum,
percipietis immarcessibilem gloriae
coronam. 1 Petr. 5.4.

R. i. p.

*Tu spoczywa w Panu
August Loewe,
wielebny proboszcz
z Hirschbergu, urodzony w Groß-
Karlowitz 15 lipca 1831 roku,
jego życie dobiegło końca 12
listopada 1893 r., położył również
wybitne zasługi dla kościoła
Odnowił powierzone mu stado
które prowadził przez prawie 20 lat
w trudnych czasach
utrzymał i wzmocnił.*

--
*Gdy się ukaże główny Pasterz,
otrzymacie niegasnącą koronę
chwały. 1 Piotra 5.4.*

Inskrypcja wyryta jest minuskułą, wypukłymi literami, które zostały zabarwione na złoto.
Lokalizacja:

Wschodnia ściana prezbiterium, w kaplicy krypty między wałami. Płyta wykonana jest z kamienia, ma kształt owalu, który ujęty jest w wieniec.

August Loewe (1831-1893), był prepozytem w tym kościele przez 20 lat, został zatwierdzony na swój urząd 8 maja, ale swoje stanowisko objął 15 lipca 1873 roku.

Epitafium 19

STAVIATOR
MAGNUM IN PARVO CONSIDERA.
JOANNEM CONSTANTIN PANCK
CURATIS HIRSCHERGENSIB. MAIOREM
QUIA PRIMUM ANNIS 25 DUCATUS SCHWID:
& J AURIN SPŪALIBUS EPĀLEM COMMISSARIUM
NULLI SECUNDUM JUP IS ECCLĪCI DEFENSOREM
VIRTUTE ANGELŪ. VERBI DEI ORE & RE PRAECONE MAXM.
PASSIONIS DOMINICAE CULTOREM CONSTANTISSIMUM
HUIUS LOCI ANNIS 38 ORDINARIUM
UNA CUM PROGENITORIBUS IN ORDINARIO JACENTĒ LOCULO
SS. THEOLOCLE BACCALAUREŪ FOR MAIUM
NUNC CAELI, UT CONFIDIMUS, LAUREA CORONATUM,
PROTONOTORIUM APOSTOLŪ, APOSTOLORUM NOTARIUM,
ARCHIPREŠB. CERVOMONĪ. UT CERVŪ AD FONTES
SUBSISTENTEM
ECCLESIAE HUIATIS RESTAURATOREM.
INSIGNIS COLLEGIATAE GLOGOV: MAJ. CANONICŪ INSIGNISSIMŪ.
PLENUM MERITIS PIE IN DOMINO DEFUNCTUM
ANNO MDCCX. XIII FEBR: AET: LXXVIII.
HUJUS INSIGNIA SPECTA, & INSIGNEM TESSER AM EXSPECTA:
NON OPUS EST VELIS, NEC OPUS' VITAE MIHI STELLIS,
AD PORTUM VENI, HUNC SUPER ASTRA FEROR.
NON TIMET HAEC NAVIS FLUCTUS, NEC SYRTIBUS HAERET,
NAM TRIPLEX VELUM LITORA TUTA DEDIT:
VELA FIDES, AMOR, & SPES, MAXIMA SED CYNOSURA
CHISTUS SALVATOR. NOTAQUE STELLA MARIS.
NUNC TENEO PORTUM, SPES & FORTUNA VALETE.
CORPORIS HAEC REQUIES, SPIRITUS ASTRA TENET.
HANC VRNAM COGNATI

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wypukłymi literami.

Lokalizacja:

Wschodnia ściana prezbiterium, w kaplicy krypty między wałami. Kamienna płyta wykonana na planie nieregularnego owalu, w rzeźbionym obramieniu (ornament palmetowy), bogato zdobiona motywami liści i puttami, u szczytu popiersie zmarłego kapłana w tle muszli, flankowane przez dwa anioły. W czterech rogach płyciny znajdują się medaliony o owalnym kształcie, obecnie puste, być może w przeszłości namalowano tam herby rodowe zmarłych. Według chronogramu grobowiec powstał w 1711 roku.

Proboszczem w tym kościele był Johann Konstantin Panck (1632-1710), a także przez 25 lat honorowo pełnił obowiązki komisarza biskupiego na terytorium Księstwa Schweidnitz-Jauer. Nosił także honorowe tytuły protonotariusza apostolskiego i notariusza. Wniósł on znaczący wkład w restaurację i upiększenie kościoła. W 1706 roku przyczynił się również do budowy organów. W testamencie zapisał 500 talarów na budowę ołtarza głównego. Kazał też odbudować kaplicę św. Anny, którą urządzono w bastionie miejskim. Wspomniany w inskrypcji herb Pancka umieszczony jest w centrum ołtarza głównego. Przedstawia statek z trzema masztami z pełnymi żaglami.

*Zatrzymaj się
spojrzenie na wielkość w małej formie
Johann Konstantin Panck,
Wielki Protektor Jeleniej Góry,
który był pierwszym komisarzem biskupim w księstwie Świdnicko-
Jaworskim przez 25 lat,
Jako obrońca praw kościelnych nigdy się nie ugiął,
w cnocie, jak anioł, największy głosiciel Słowa Bożego,
Największy czciciel Męki Pańskiej w niedzielę,
Tu 38 lat jako ordynariusz,
który spoczywa z rodzicami w prostej trumnie,
wielki znawca najświętszej teologii
teraz w niebie, jak wierzymy, ukoronowany wieńcem laurowym,
protonotariusz apostolski i notariusz apostolski,
Arcybiskup Hirschberg, jak jeleń, który wzmacnia się od źródła,
Odnowiciel tego kościoła.
Wyróżnił się w kolegiacie Głogowa, wyniesionej do godności kanonika.
Jako prawdziwy sługa umarł pobożny
w 1710 roku, 13 lutego w wieku 78 lat.
Spójrz na jego herb i czekaj na wyjaśnienie.
Nie potrzebuję już więcej żagli, żadnych gwiazd, na których mógłbym żyć,
Dotarłem do portu pod gwiazdami.
Statek nie boi się fal sztormowych ani schodzących po zboczach.
Trzy żagle doprowadziły mnie bezpiecznie do brzegu.
Na żaglach widniały: wiara, nadzieja i miłość, największy cenzor
Chrystus Zbawiciel. Zwłaszcza gwiazda wszystkich mórz.
Więc trzymaj drzwi, pożegnaj się z nadzieją i szczęściem.
Tu spoczywa ciało, dusza trzyma gwiazdy.
W tej urnie kuzyn
złożone przez jego spadkobierców.*

(Litery chronogramu składają się na datę: MDCCVVI = 1711)

Epitafium 20

Tu
spoczywa w Bogu
Wielebny Doradca Duchowy.
Arcykapłan
Franz Maria Forche
Proboszcz parafii Hirschberg
od 1894 do 1929 roku.

* 2.8.1864.

† 2.6.1929.

Był kochany i czczony przez wszystkich.

R. i. p.

Inskrypcja wyryta jest minuskułą, wypukłymi literami, które zostały zabarwione na złoto.

Lokalizacja:

Wschodnia ściana prezbiterium, w kaplicy krypty między wałami. Płyta wykonana jest z kamienia, ma kształt owalu, który ujęty jest w wieniec. Franz Maria Forche (1864-1929) był prepozytem tego kościoła przez 35 lat (1894-1929).

Epitafium 21

17 PAŹDZIERNIKA 94 (=1594) ROKU,
ZASNĘŁA W BOGU, MARIA.
18 LIPCA 92(=1592) ROKU, MARTINUS.
OBOJE KOCHANE DZIECI
MELCHERA TILISCHA.

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wklęsłymi literami.

Lokalizacja:

Po południowej stronie prezbiterium, po zachodniej stronie zewnętrznej kaplicy. Płyta z piaskowca, czworoboczna, flankowana reliefem z motywami roślinnymi, przedstawia dwójkę dzieci (mniejszego chłopca i większą dziewczynkę), nad którą widnieje inskrypcja. Nad tabliczką znajduje się kartusz z marką własną Melchiora Tilischa.

Ród Tilischów był jednym z najstarszych rodów patrycjatu Jeleniej Góry. Kilku przedstawicieli rodu było burmistrzami, pierwszym znanym był Michael Tilisch około 1480 roku, a w 1569 roku Melchior Tilisch kupił stawy w Hartau. Znajdowała

się tu również siedziba rodu oraz ich posiadłość wraz z zamkiem. W 1638 roku burmistrzem Jeleniej Góry został Melchor Tilisch – być może jest to ten sam człowiek, co w inskrypcji? Był synem rajcy miejskiego o tym samym nazwisku i dziedzicem Eichbergu.

Epitafium 22

*W ROKU 1626 19 KWIETNIA O
GODZINIE CZWARTEJ ...
PO TYM WSZYSTKIM UMARŁ
JEDEN V... (brak tekstu)
.... RHAT JEGO ... SIM XLII ST:
IHAR DE ME BÓG ZE
WSZYSTKIM WIERNYM
AMICINCS EN TACE
SZCZĘŚLIWI WSZYSCY...
... NING VERL...*

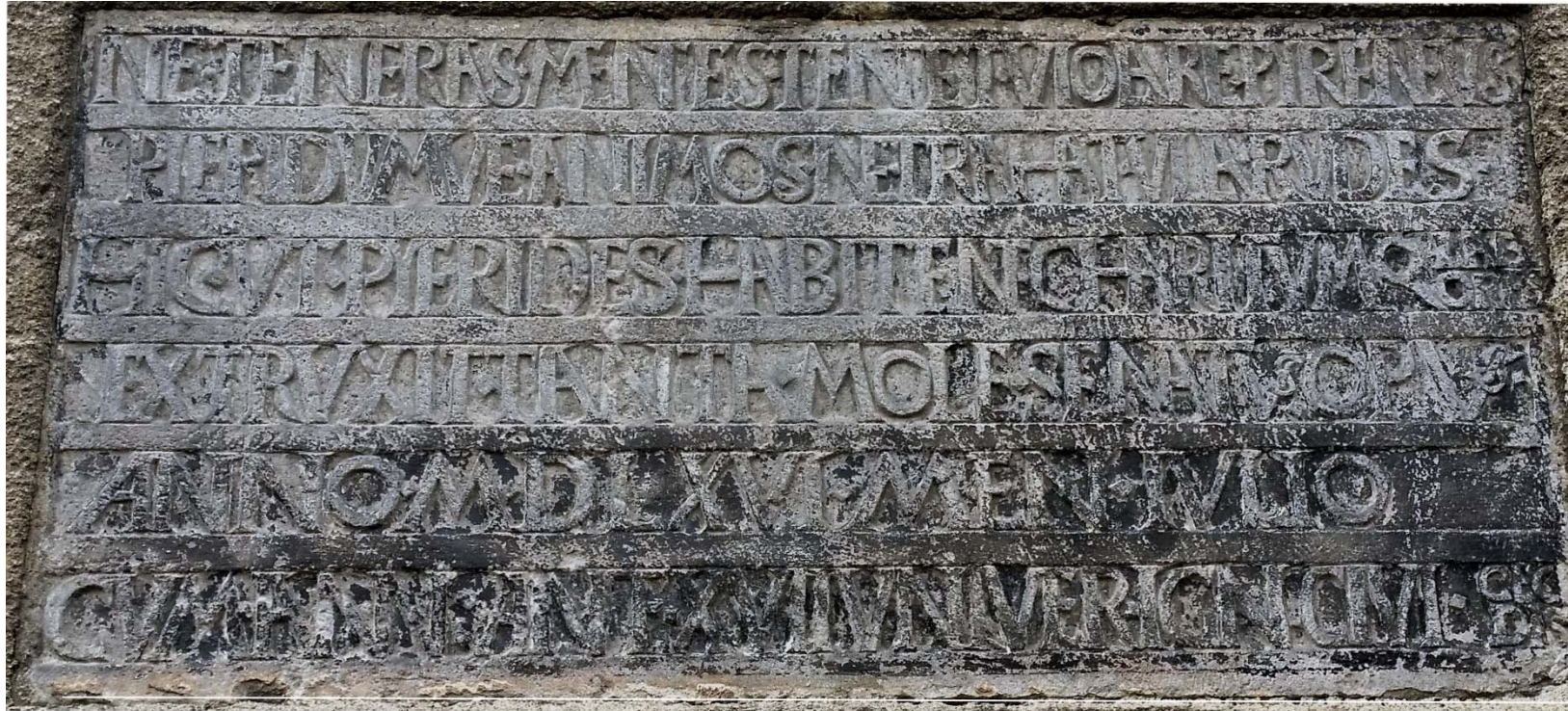
Napis wyryty jest majuskułą, wypukłymi literami, jest w większości nieczytelny i posiada znaczne przerwy.

Lokalizacja:

Po zachodniej stronie kościoła, na lewo od wejścia do zakrystii, przy podporze. Prostokątna płyta z piaskowca; Przedstawienie dumnej postaci męskiej ubranej w szwedzkie stroje, z napierśnikiem, szablą u boku, kapeluszem w ręku, nosi kozią bródkę i wąsy, ręce opiera na biodrach. W prawym górnym rogu jego drogi ledwo czytelny herb z ornamentem hełmu i osłonami hełmów.

Tablica pamiątkowa poświęcona jest Gedeonowi Fischerowi, radcy książęcemu Liegnizian. Gedeon Fischer zmarł 19 kwietnia 1626 r. w wieku 42 lat, studiował we Wrocławiu i w kilku ośrodkach europejskich; Był synem rajcy Jeleniej Góry Salomona Fischera (1544-1616).

Epitafium 23

NE TENERAS MENTES TENET VIOLARE PYRENEVS
PRIERIDVMVE ANIMOS NE TRAHAT ULLA RVDIS,
HIC VT PIERIDES HABITENT CHARIVTVMQ: LABORES
EXTRVXIT TANTA MOLE SENATVS OPVS
ANNO MDLXVI MENS IVLIO
CVM ANN: ANTE XVII UNIVERS: IGN: CIVI: CECIDIS:

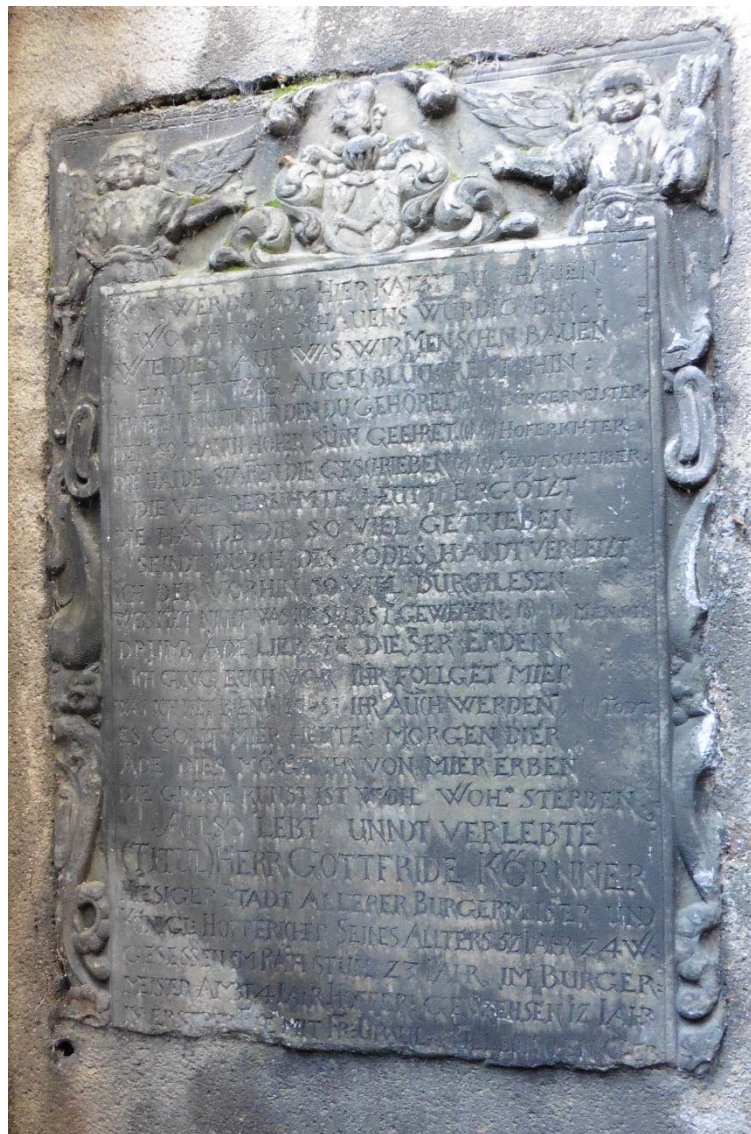
Jeszcze naszej młodości umysł pobłądzić (chce), duchów pokusa.
Nie, muzy mają tu mieszkać, gracje mają tworzyć.
Dlatego dom ten zbudowała Rada, tak wielkim kosztem,
W roku 1566, w lipcu, tak jak przed
17 laty, całe miasto.

Inskrypcja wyryta jest majuskułą, wklęsłymi literami.

Lokalizacja:

W plebanii, powyżej łuku przejazdowego. Kwadratowa płyta kamienna, osadzona głęboko w murze. Płyta upamiętnia budowę szkoły łacińskiej na miejscu budynku, który spłonął w wielkim pożarze w 1549 roku wraz z całym miastem. Inskrypcja odnosi się do Periona, a dokładniej do jego 9 córek, którym nadał imiona 9 muz. Córki zostały zamienione w sroki dla swojej próżności.

Epitafium 24

Lokalizacja:

Po zachodniej stronie kościoła. Na schodach prowadzących w dół do instalacji grzewczej wmurowana jest płyta burmistrza Körnera. Inskrypcja została usunięta przez jego następcę, burmistrza Gottfrieda Georga Josepha Flade von Ehrenschilda.

PRZYJAŹŃ, KIMKOLWIEK JESTEŚ, TU MOŻESZ SPOGLĄDAĆ,
GDZIE JESTEM JESZCZE GODZIEN PODGLĄDANIA, JAK TO,
NA CZYM MY LUDZIE BUDUJEMY, POLEGAMY,
JEDNA JEDYNA CHWILA ZBURZY.
NIE JESTEM JUŻ BURMISTRZEM, KTÓREGO TY SŁUCHAŁEŚ
I NIEJEDNĄ WZNIOSŁĄ MYŚLĄ SZANOWAŁEŚ - SĘDZIO NADWORNY.
ZNIERUCHOMIAŁY RĘCE, PISARZA MIEJSKIEGO, KTÓRE PISAŁY,
KTÓRE RADOWAŁY WIELE SŁYNNYCH LUDZI.
RĘCE, KTÓRE TAK WIELE PORUSZAŁY, SĄ OKALECZONE PRZEZ RĘKĘ
ŚMIERCI.

JA, KTÓRY WCZEŚNIEJ TAK WIELE PRZECZYTAŁEM, NIE WIEM
TERAZ SAM,

JAKIM BYŁEM CZŁOWIEKIEM.

DLATEGO NAJUKOCHAŃSI NA TEJ ZIEMI.

POSZEDŁEM PRZED WAMI, W Y PÓJDŹCIE ZA MNĄ.

KIM JA TERAZ JESTEM, W Y BĘDZIECIE MUSIELI SIĘ STAD
ZMARŁYMI.

CO MNIE DZISIAJ DOTYCZY, JUTRO CIEBIE DOTYCZYĆ BĘDZIE.

A LE TO MOGLIBYŚCIE PO MNIE DZIEDZICZYĆ, NAJWIĘKSZĄ SZTUKĄ
JEST DOBRZE UMIERAĆ.

ZAKOŃCZYŁ ŻYCIE PAN QOTTFRIED KORNER, PIERWSZY W JE-
LENIEJ GÓRZE, BURMISTRZ JELENIEJ GÓRY I KRÓLEWSKI SĘDZIA NA-
DWORNY, W 52 ROKU ŻYCIA, GDZIE 24 TYGODNIE SPRAWOWAŁ
URZĄD NA FOTELU RAJCY, 23 LATA NA URZĘDZIE BURMISTRZA I 4
LATA, BYŁ SĘDZIĄ NADWORNYM, 12 LAT W PIERWSZYM MAŁŻEŃ-
STWIE Z URSZULĄ TILLERISCH Z DOMU COLETIN.

Brak tekstu (ze starej kroniki parafialnej)

ŻYŁ W ZWIĄZKU MAŁŻEŃSKIM PRZEZ 8 I 4 TYGODNIE Z BARBARĄ
KORNER Z DOMU TANNERIN, AŻ W KOŃCU ZMARŁ 12 SIERPNIĄ 1673
ROKU. D. P.P . BOŻE BĄDŹ MIŁOŚCIW.